

Kannanotto Euroopan unionin neuvoston päätökseen liittyen ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä

Pelastakaa Lapset on useamman parlamenttikauden ajan seurannut EU:ssa käytäviä neuvotteluja liittyen asetusehdotukseen, jonka tarkoitus on luoda pitkäkestoinen lainsäädännöllinen kehys lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyyn ja torjuntaan.

Yli kolme vuotta asetuseräluonnoksen julkistamisen jälkeen, Euroopan unionin neuvosto on muodostanut kantansa asetusehdotukseen ja ottanut merkittävän askeleen asetuksen edistämiseksi. Pelastakaa Lapset arvostaa puheenjohtajamaa Tanskan ja jäsenmaiden pitkäjänteistä työtä kompromissin löytämiseksi.

Saavutettu kompromissi sisältää lasten suojelun kannalta keskeisiä elementtejä. Velvoittavat riskiarviot verkkopalveluntarjoajille, lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivaltaa torjuvan EU-keskuksen perustaminen sekä riskien vähentämistoimien käyttöönotto ovat olennaisia toimenpiteitä lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Kannan muodostus turvaa myös sen, ettei lasten suojelu seksuaaliväkivallalta verkossa pääty tulevana keväänä, väliaikaisen asetuksen päättyessä.

Yhteisymmärryksen löytymisestä huolimatta näemme, että hyväksytty kanta on lapsenoikeusnäkökulmasta puutteellinen. Kannamme lapsen oikeuksien toteutumisen näkökulmasta erityisen syvää huolta siitä, että kanta ei sisällä tunnistamismääräyksiä. Tunnistamismääräysten avulla oikeus- tai hallintoviranomainen olisi voinut viimesijaisena keinona velvoittaa yritystä tunnistamaan palvelussaan lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa. Määräys olisi ollut tarvittava työkalu tilanteeseen, jossa seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyyn ja torjunnan muut keinot eivät riitä.

Pelastakaa Lapset pitää vähimmäisvaatimuksena, että lapsille taataan vähintään se suojelun taso, joka heillä on tällä hetkellä. Vuodesta 2021 asti voimassa ollut väliaikainen asetus mahdollistaa yrityksille vapaaehtoisen lapseen kohdistuvan seksuaaliväkivallan tunnistamisen palveluissaan. Ilman vapaaehtoista tunnistamista otetaan riski, että lasten suojelun nykytilanne heikkenee.

Lapsiin kohdistuva seksuaaliväkivalta digitaalisissa ympäristöissä on nopealla tahdilla kehittyvä sekä kasvava lapsen oikeuksia voimakkaasti loukkaava ilmiö, johon tällä hetkellä käytössä olevat ennaltaehkäisyyn ja torjunnan keinot eivät ole riittävästi puuttuneet.

Arvioidaan, että ainakin 300 miljoona lasta kokee vuosittain seksuaaliväkivaltaa verkossa¹. Länsi-Euroopassa joka viides lapsi kohtaa verkossa houkuttelua seksuaalisiin tarkoituksiin ennen 18 vuoden ikää².

Iso osa lapseen kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavasta materiaalista (Child Sexual Abuse Material, CSAM) sijaitsee EU:n alueella³. Kyse on siten globaalista ongelmasta, jonka ratkaisemisessa EU:lla on painava rooli – sekä sen myötä korostunut vastuu – toimia. Suomi ei ole tilastojen valossa poikkeus. Pelastakaa Lasten selvityksen (2025) mukaan joka viides lapsi on kokenut aikuisen tekemää seksuaaliväkivaltaa verkossa. Yleisin koettu seksuaaliväkivallan muoto on seksuaalissävytteisten viestien saaminen aikuiselta.⁴

Myös Pelastakaa Lasten Nettivihjeelle raportoidun epäillyn lapseen kohdistuvan seksuaaliväkivallan määrä on noussut edellisestä vuodesta: tammi-syyskuussa 2025 vihjeitä on vastaanotettu lähes kaksinkertainen määrä vuoteen 2024 verrattuna.

Vapaaehtoisen tunnistamisen mahdollistaminen ei takaa, että tunnistamista tapahtuu. Pelastakaa Lapset korostaa, että ei ole kestävä jättää lasten suojelua voittoa tavoittelevien yritysten hyvän tahdon varaan.

Pelastakaa Lasten kanta on, että EU:n tulee nyt alkavissa neuvotteluissa taata, että saadaan aikaan lainsäädäntö, joka edistää lapsen oikeuksien toteutumista ja varmistaa, että yritykset ennaltaehkäisevät ja torjuvat palveluissaan lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa.

Kuten YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus määrittelee, lapsilla on oikeus täysin väkivallattomaan elämään kaikissa lasten arjen ympäristöissä, myös digitaalisissa ympäristöissä.

Lisätietoja:

Emma Pösö, asiantuntija
emma.poso@pelastakaalapset.fi

Eveliina Karhu, asiantuntija
eveliina.karhu@pelastakaalapset.fi

¹ Childlight, 2024, Into the Light Index: <https://www.childlight.org/into-the-light-2024/>

² Childlight, 2025, Into the Light Index: <https://www.childlight.org/into-the-light>

³ INHOPE, 2025, Annual Report 2024: <https://inhope.org/media/site/41f00cc3d9-1743600476/inhope-annual-report-2024.pdf>

⁴ Pelastakaa Lapset, 2025, SITÄ TAPAHTUU KOKO AJAN – 11–17-vuotiaiden lasten kokemuksia netissä tapahtuvasta seksuaaliväkivallasta ja ikätoverien välisestä seksiviestittelystä: <https://www.pelastakaalapset.fi/ajankohtaista/sita-tapahtuu-koko-ajan/>